

Oznaka poročila: ARRS-RPROG-ZP-2015/149

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH RAZISKOVALNEGA PROGRAMA

(za obdobje 1. 1. 2009 - 31. 12. 2014)

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROGRAMU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem programu

Šifra programa	P6-0052	
Naslov programa	Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti Basic Research of Slovene Cultural Past	
Vodja programa	11698 Petra Svoljšak	
Obseg raziskovalnih ur (vključno s povečanjem financiranja v letu 2014)	41820	
Cenovni razred	A	
Trajanje programa	01.2009 - 12.2014	
Izvajalci raziskovalnega programa (javne raziskovalne organizacije - JRO in/ali RO s koncesijo)	618	Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	6 6.01	HUMANISTIKA Zgodovinpisje
Družbeno-ekonomski cilj	13.06	Humanistične vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)
Raziskovalno področje po šifrantu FOS	6 6.01	Humanistične vede Zgodovina in arheologija

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROGRAMA

2. Povzetek raziskovalnega programa¹

SLO

Raziskovalni program je izhajal iz treh izhodišč, to je iz pomembnosti zgodovinskih virov, ki so

temelj in *conditio sine qua non* zgodovinopisnih raziskav, iz specifičnosti zgodovinopisnih raziskav, ki posegajo na vsa področja človekovega ustvarjanja v preteklosti in so zastavljena izrazito dolgoročno, ter iz pomena, ki ga ima zgodovina kot državotvorna veda na identiteto države in naroda. Raziskovalni program je bil razdeljen na posamezne tematske sklope, ki utemeljujejo sam naslov programa in raziskovalno usmeritev programske skupine. Njena temeljna usmeritev je bila tako odkrivanje, znanstvenokritično objavljane in sintetično razčlenjevanje doslej neznanih rokopisnih in kartografskih dokumentov ter na njih temelječe znanstvene raziskave. Te so zajemale preteklost slovenskega prostora in njegovih prebivalcev v širokem časovnem loku ter njegovo ter njihovo razpoznavnost in vpetost v širši evropski prostor, pri čemer je kulturna preteklost pojmovana v najširšem pomenu, kot način življenja, bivanja, poslovanja, medsebojnih odnosov v gospodarstvu, družbi in politiki. Programska skupina je sistematično razvijala področje genealogije in raziskovanja plemstva, kar je rezultiralo v znanstvenih monografijah, znanstvenih konferencah in razstavah. Znotraj sklopa politične in upravne zgodovine so se raziskave osredotočale predvsem na zgodovino identitet, lingvonimov in etnonimov, izjemno pomembne in odmevne so bile raziskave o slovensko – hrvaški etnični meji, ki so bile tudi podlaga izvedenskim mnenjem za Ministrstvo za zunanje zadeve RS, ter so izšle v nemškem prevodu znanstvene monografije. Sistematično je skupina razvijala področje historiografije in zgodovine historiografije, predvsem furlanske o sosednjem (slovenskem) etničnem ozemlju ter furlanski identiteti, s končnim izidom v (nagrajeni) znanstveni monografiji. Veliko raziskovalne pozornosti sta bila deležna J.J. Valvasor (znanstvena monografija in številni znanstveni članki) ter Primož Trubar, pri čemer velja opozoriti, da ne gre za hagiografijo, temveč raziskave izvora priimkov, potomstva, sorodstva in širše družbene in kulturne interakcije v času in prostoru. Nadalje je skupina utrjevala področje gospodarske in socialne zgodovine, katerim je bil inštitut zavezan od ustanovitve dalje, v aktualnih raziskavah pa je skupina svoje delo vsebinsko in metodološko nadgradila ter postavila v širši (srednje)evropski kontekst. Raziskovalno delo je bilo usmerjeno tudi na raziskovalno zelo izzivalno področje zgodovine mentalitet, obenem pa je potekalo tudi sistematično raziskovanje diplomatske zgodovine in zgodovine 1. svetovne vojne, za kateri je inštitut zagotovo, kot tudi za ostala področja raziskav, referenčna znanstvena raziskovalna skupina.

ANG

One of the main goals of the research on the Slovenian nobility was to overcome the stereotype of the nobility in Slovenian lands as foreign (i.e. German) nobility. This stereotype rooted in the fact, that the nobility had been for a long time a neglected, almost forbidden topic in the Slovenian historical discourse. The prevailing opinion was that the nobility was foreign, mostly of German origins, and that it exploited poor Slovenian peasantry and suppresses Slovenian national aims. Recent researches have proved that this generalized black-and white point of view does not correspond to the facts. Noble families originated from the Slovenian lands, the relations to the subjects were driven by the social order that until 1848 based on the feudal system and not based on national belonging. The notion of the foreign nobility is thus inappropriate, especially because many of them had lived in the region for 1000 years. The researches thus aimed to awake public interest and historical collective memory and awareness of the fact, the nobility represented an important historical factor with long-termed effects on the Slovenian history.

3. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem programu, (vključno s predloženim dopolnjenim programom dela v primeru povečanja financiranja raziskovalnega programa v letu 2014)²

SLO

Raziskovalni program je bil organiziran v tematske sklope, ki odražajo raziskovalno strukturo programske skupine ter temeljna področja, ki jih je ta sistematično razvijala, vsebinsko in metodološko nadgrajevala ter usklajevala s sodobnimi historiografskimi trendi, v interakciji s primerljivim (srednje)evropskim znanstvenim zgodovinskim okoljem.

1. Evidentiranje in znanstveno-kritično objavljane virov za slovensko zgodovino je potekalo sistematično in je ciljalo k objavam ohranjene pisne dediščine za agrarna, grajska in mestna

okolja ter pisno dediščino iz slovenske kulturne zgodovine. To temeljno znanstveno delo je prineslo naslednje rezultate: znanstvena monografija o celjskih računskih knjigah mestnih sodnikov, izvorni znanstveni članek in digitalizacija freisinških rokopisov na spletnih straneh Bavarske deželne biblioteke, kar kaže tako na sodobnost kot aktualnost tega raziskovalnega področja, vsebinsko pa zagotovo tudi neločljivost od širšega srednjeevropskega prostora, za katerega so tudi viri s slovenskega prostora aktualni in temeljni. Nadalje so bile objavljene znanstveno – kritične objave piranskih notarskih knjig iz 13. in 14. stoletja, ki so dragocena zvrst virov za preučevanje srednjeveške in kasnejše zgodovine, ker slikajo gospodarsko in družbeno življenje mest in njihove okolice, upravo, sodstvo, vsakdanje življenje, populacijski razvoj, urbanistično podobo, kulturo in umetnost, kar vse služi raziskavam strokovnjakov različnih strok. Glavni del besedila objave zavzema transliteracija rokopisov, delo spremljajo imenski, stvarni seznam in seznam vpisov. Pomembno znanstveno edicijsko delo je bilo opravljeno s transkripcijo listin iz enega najbolj ohranjenih plemiških arhivov na Slovenskem, to je turjaškega arhiva. Listine so objavljene v celoti, opremljene so s slovenskimi regesti, ob koncu pa sledijo še obsežno imensko kazalo in slike pečatov z listin, kar predstavlja pomemben heraldični pripomoček in utrjuje pomen t.i. pomožnih, a za razvoj historiografske vede temeljnih ved.

2. Eno od referenčnih področij, ki ga je programska skupina sistematično razvijala in gre za izrazito dolgoročno in temeljno zgodovinsko raziskovalno delo, je področje historične topografije in toponimije, ki ga odlikuje metodološka pestrost, nove IKT tehnologije pa omogočajo tudi učinkovitejšo aplikativnost rezultatov raziskovalnega dela. Popravljeni si bile identifikacije krajev, pravopisne nedoslednosti, dopolnjeni citati iz virov in revidirane navedbe o nahajališčih uporabljenih virih. V tem programskem sklopu so nastali naslednji rezultati: transliteracija historične topografije za Primorsko, priprava registra srednjeveških toponimov za piransko ozemlje, podatkovna zbirka za spletni historični atlas Kranjske v 19. stoletju, znanstvena monografija in znanstveni članki o kroatizaciji vzhodnega slovenskega ozemlja med 16. in 19. stoletjem, postavitve poskusne podatkovne baze srednjeveških toponimov za Kranjsko, aplikacija pa bo v prihodnje tehnološko nadgrajena. Priprava spletne aplikacije je tudi primer učinkovitega sodelovanja med humanistiko in tehnologijo.

3. Raziskave plemstva in genealogije postajajo posebno profilirano raziskovalno področje programske skupine z izvrstnimi rezultati. Zgodovina plemstva na Slovenskem. Temeljne znanstvene raziskave so rezultirale v naslednjih delih: monografijah Plemiške rodbine na Slovenskem. 18. stoletje, 2. del knjige o plemiških rodbinah 19. in 20. stoletja na Slovenskem, ter Plemiške rodbine na Slovenskem : 17. stoletje. Del 1, Od Billichgrätzov do Zanettijev, znanstvene objave o Jožefu baronu Erbergu, poglavja v slovenski in hrvaški znanstveni monografiji o povezavah med družino Auersperg s Hrvaško v srednjem veku, o Gallenberškem arhivu z rodbinsko genealogijo, o plemiških zapuščinah v slovenskih arhivih, o grofih Engelshausih, simpozij in znanstveni članki o gradovih na Slovenskem. grajska dediščina in sodoben/aktualen odnos do nje pa je bil ciklično predstavljen v nizu polemičnih okroglih miz »Gradovi na razpotju«. Eden temeljnih ciljev projektnega sklopa o plemstvu je bilo preseči stereotip o tujem plemstvu na Slovenske, ki je izhajal iz dejstva, da je bilo plemstvo v slovenskem prostoru in v slovenskem zgodovinskem diskurzu dolgo časa zapostavljena in celo nezaželena tema. Prevladovalo je mnenje, da je bilo plemstvo praviloma tuje, predvsem nemško, in da je zatiralo tako slovensko kmečko prebivalstvo kot slovenske nacionalne težnje. Bolj poglobljene raziskave, ki so pogostejše šele v zadnjih dveh desetletjih, so pokazale, da tako poenostavljena črno-bela slika nikakor ne drži. Plemiške rodbine so pogosto izvirale iz domačega, slovenskega okolja, odnos med njimi in podložniki pa so narekovala pravila družbene ureditve, ki je do leta 1848 temeljila na fevdalnem sistemu in se na nacionalnost ni ozirala. Zato je povsem neumestno in krivično za tujce označiti rodbino, ki v nekem prostoru živi skoraj 1000. Zato je bil cilj raziskovanja »slovenskega« plemstva na nek način znova pripeljati plemstvo v slovenski prostor, ga vsaditi v kolektivni zgodovinski spomin Slovencev in pokazati, da je tudi plemstvo pomemben historični dejavnik, ki je pomembno vplival na razvoj slovenskega ozemlja in njegovo zgodovino.

4. Gospodarska zgodovina je eden od raziskovalnih stebrov inštituta. Raziskovalno delo je prineslo naslednje rezultate: znanstvena monografija in znanstveni članki o pojavu trtne uši in vplivu na gospodarsko-socialne razmere na Kranjskem pred 1. svetovno vojno, znanstvene članke o srednjeveški piranski agrarni kolonizaciji in piranskem solarstvu, o posesti freisinške škofije v Istri, o usnjarstvu v srednjeveških mestnih naselbinah na Slovenskem, o srednjeveški obutvi v Piranu in Trstu, o Savi kot prometni povezavi med Kranjsko in Hrvaško, o začetkih mesta Brežice, o poznosrednjeveški etnični strukturi slovenskih mest, o rudarjih premogovnika Leše pri Prevaljah v

19. stoletju. Raziskave so se usmerile tudi na vprašanja energetske oskrbe, energetskih virov in njene izrabe ter njihovega vpliva za nastanek in gospodarski vzpon meščanskih naselij, na uporaba vode pri žagah na vodno kolo, turbinah in pari, o železarni na Dvoru in vplivu na transportno problematiko Dolenjske ob gornji Krki ter na zgodnje obdobje razvoja premogovništva v slovenskih deželah. Soorganiziran je bil mednarodni znanstveni simpozij o naravnih virih v Alpah s prispevki o uporabi in varovanju gozdov v slovenskem alpskem prostoru do 16. stoletja ter o izrabi vode v slovenskem prostoru do zgodnje industrijske dobe. Organiziran je bil mednarodni simpozij z desetimi prispevki članov programske skupine, izšla je znanstvena monografija o vizijah slovenske gospodarske zgodovine.

5. Na področje družbene zgodovine in vsakdanjega življenja so posegle monografija o slovenskih vojaki na tujih tleh, študije o članih elite v obalnih mestih Slovenije v srednjem veku, o elitah v majhnih mestih (Litija), o nastajanju slovenskih srednjeveških mest, o štetjih prebivalstva v avstrijskem Primorju in interpretacijah v (pol)sodobnem zgodovinopisju. V središču raziskovalne pozornosti je bil Piran, o katerem so izšle raziskave o reprezentančnih stroških srednjeveških mestnih mogotcev, o odnosu do otrok po piranskih oporokah v zač. 14. stoletja, o bivanjski kulturi srednjeveškega Pirana, o pravnih normah in vsakdanjem življenju žensk v srednjeveškem Piranu in o piranskem prebivalstvu okrog 1890, o služabnikih cerkve v luči določil srednjeveških tržaških statutov, o slovanskih vojaki, tihotapcih in ženah v luči furlanske historiografije. Poseben sklop predstavljajo raziskave o 1. svetovni vojni: otroštvo, spominska in historiografska pokrajina, vpliv vojne na vsakdanje življenje. Zaključena je bila monografija o parapsiholoških pojavih, praznoverju in verskih čudežih na Slovenskem v zgodnjem novem veku. Sklop raziskav je bil namenjen problematiki razvoja javnega zdravstva v 19. stoletju na Kranjskem, s posebnim ozirom na epidemije v 19. stoletju ter v posebnih okoliščinah kot sta jih prinesli prva svetovna vojna in soška fronta. Raziskovalna pozornost je bila usmerjena k vprašanju otroštva (1. svetovna vojna, podoba otroštva v ljudskih pesmih, socialno-zdravstveni položaj rudarskih otrok premogovnika Leše pri Prevaljah v 19. stoletju). Poseben sklop raziskav, ki se prepletajo z različnimi raziskovalnimi sklopi programa, je raziskovanje 1. svetovne vojne, ki je dodaten zamah dobilo z začetkom obeleževanja stote obletnice začetka prve svetovne vojne, in je doseglo naslednje rezultate: študije o vlogah žensk v 1. svetovni vojni, o jezikovni politiki italijanske vojske na okupiranem slovenskem ozemlju ter italijanskih okupacijskih sistemih med 1. in 2. svetovno vojno in o slovenskih begunskih družinah v prvi svetovni vojni. Pripravljena je bila razstava o judovskih vojaki avstro-ogrske vojske na soški fronti. Soorganizirane so bile konference o položaju slepih in slabovidnih od začetka 19. stoletja do danes, s študijo o skrbi za vojne slepce 1. svetovne vojne, o zgodovini prehrane in dimenzijah 1. svetovne vojne.

6. Raziskovanje kulturne zgodovine slovenskega prostora je prineslo raznovrstne in tematsko zelo raznorodne rezultate, ki pričajo o širini raziskovalnega polja programske skupine. Posebne raziskovalne pozornosti je bila deležna furlanska historiografija ter njeno razumevanje sosednjega (slovenskega) etničnega prostora, rezultati raziskav pa so bili predstavljeni v znanstveni monografiji o zgodnjem novoveški furlanski historiografiji, znanstvenih člankih o interpretacijah humanističnega zgodovinopisja o prostoru med Alpami in Jadranom v zgodnjem srednjem veku, o humanističnem zgodovinopisju M. Orbinu, o čedajskem humanistu M. A. Nicolettiju. Novoveška slovenska prisežna besedila, predstavljena v obliki faksimila, diplomatičnega in kritičnega prepisa, ter osredotočena na zgodovinski vidik, so bila objavljena posebni elektronski zbirki znanstvenokritičnih izdaj slovenskega slovstva. Objavljena so bila tudi nova spoznanja o identiteti P. Trubarja, o razvoju in etimologiji priimka Trubar, o hrvaškem lingvonimu v Prlekiji v 18. stoletju, o J. V. Valvasorju je izšlo pet člankov o potomstvu, izvoru, družini in mladosti, o doslej neznanih potomcih ter znanstvena monografija o dveh Valvasorjevih hišah v Krškem.

7. V sklopu politične in (u)pravne zgodovine so bile v znanstvenih razpravah povzete ugotovitve raziskave o križarskih vojnah in odmevu na današnjem slovenskem ozemlju, o piranskem notarju Dominiku Petenariju, o nastanku in razvoju imena prebivalcev sedmih slovenskih pokrajin, o slovensko pisanih pravnih dokumentih mestnih in trških skupnosti od 16. do srede 19. stoletja. Objavljena so bila izvedenska mnenja o etnični meji v Istri ter o slovensko-hrvaški meji na morju, pri avstrijski založbi je izšla monografija *Die Bucht von Piran*.

4. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem programu in zastavljenih raziskovalnih ciljev³

SLO

Zaključno poročilo je mogoče zaokrožiti z ugotovitvijo, da so bili temeljni cilji programa (odpravljanje vrzeli v slovenskem zgodovinoopisu, prispevek k boljšemu poznavanju slovenske preteklosti, vpetost v evropske zgodovinske tokove) doseženi ter vsebinsko tudi preseženi, saj je programska skupina razvijala nova ali doslej ne dovolj celovito raziskovana področja, za katera postaja tudi referenčna znanstvena skupina. Raziskave so bile zato ciljano usmerjene v deficitarna področja, s čimer je bil dosežen cilj boljšega in na virih temelječega poznavanja slovenske kulturne zgodovine in njene evropske naravnosti ter samodejne umeščenosti. Dinamiko raziskovalnega dela so narekovali predvsem primarni viri, zato je programska skupina sistematično evidentirala vire in pripravljala njihove kritične objave ter oblikovala temelje za digitalne kritične objave gradiva, ki bo omogočilo širšo javno dostopnost in prepoznavnost virov za slovensko (srednjeveško) zgodovino ter dejavno pripomoglo k osvetljevanju slovenske narodne in državne identitete. Izpostaviti velja, da se je skupina vrnila h koreninam inštituta in se sistematično posvečala vprašanjem gospodarske in socialne preteklosti (npr. javno zdravstvo), obenem pa jih je obravnavala z uporabo interdisciplinarnih pristopov in metodologij ter v kontekstu širših evropskih raziskav. Dolgoročno je zastavila raziskave historične topografije, s katerimi deloma popravlja napake iz preteklosti, s spletno aplikacijo bodo podatki dostopni širši javnosti ter bo metodološko izjemno zahtevno področje zgodovinoopisa približala strokovni in laični javnosti. S sistematičnim raziskovalnim delom odpira področje zgodovine plemstva in genealogije, kot ene od temeljih družbenih skupin, ki je sooblikovala identiteto slovenskega prostora v preteklosti. Podobna ugotovitev velja tudi za področje 1. svetovne vojne. Ena od osrednjih tematik postajajo na interdisciplinarnem pristopu temelječe raziskave identitet prebivalstva v slovenskem državnem ozemlju, kakor tudi vloge periferij v oblikovanju slovenske narodne zavesti. Dosedanje rezultate raziskav lahko številčno ponazorimo s 107 izvirnimi znanstvenimi članki, 10 preglednimi znanstvenimi članki, 132 samostojnimi znanstvenimi sestavki v monografiji/poglavji v monografiji, 63 samostojnimi strokovnimi sestavki v monografiji/poglavji v monografiji in 19 znanstvenimi monografijami. Člani programske skupine svoje izsledke predstavljajo na domačih in mednarodnih znanstvenih konferencah ter jin neposredno vgrajujejo v univerzitetne pedagoške programe. Realizacija ciljev kaže, da so bila teoretična izhodišča, raziskovalne vsebine in cilji dolgoročno zasnovanega raziskovalnega programa pravilno zastavljeni ter z jasno vizijo prihodnjega razvoja zgodovinske vede in programske skupine.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega programa oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave programske skupine v letu 2014⁴

SLO

V letu 2014 programska skupina ni doživela personalnih sprememb, kakor tudi ne vsebinskih sprememb.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati programske skupine⁵

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	262959360	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Nedokončana kroatizacija delov vzhodne Slovenije med 16. in 19. stoletjem
		ANG	Incomplete Croatization of Parts of Eeastern Slovenia Between the Sixteenth and Nineteenth Centuries. Tracing the Linguonym 'Croatian' and ethnonym 'Croats' in White Carniola/Bela krajina, Kostel, Prekmurje and Prlekija
	Opis	SLO	V slovenski historiografiji smo doslej pogrešali sistematično obravnavo vprašanja, od kdaj in zakaj se je prebivalstvo Bele krajine in Kostela v zgodnjem novem veku opredeljevalo za Hrvate in svoj jezik imenovalo hrvaški, o čemer govori že Valvasorjeva Slava vojvodine Kranjske (1689). Poleg tega so objave raznih virov prinesle v zadnjih desetletjih pričevanja o razširjenosti hrvaškega imena še v dveh slovenskih obrobni pokrajinah – kot lingvonima in etnonima v Prekmurju in samo kot lingvonima v Prlekiji. Monografija skuša s primerjalnimi metodami in pritegnitvijo najširšega spektra virov osvetliti razloge za pojavitev in ugasnitev hrvaškega imena v štirih slovenskih obmejnih pokrajinah. Njena poglobljena ugotovitev je ta, da se je hrvaško ime na obravnavanih območjih uveljavilo kot prehodni pojav

		namesto prvotnega slovenskega imena, tedaj imena s »prednacionalno« vsebino in lastnega tudi dobršnemu delu današnjih Hrvatov. Znanstveni svet ARRS je monografijo prepoznal kot izjemni znanstveni dosežek v letu 2012.
	ANG	n Slovenian historiography no systematic study has ever been carried out on why and when the inhabitants of White Carniola/Bela krajina and Kostel started identifying themselves in the early modern era as Croats and calling their language Croatian, which was already discussed in Janez Vajkard Valvasor's The Glory of the Duchy of Carniola (1689). What is more, in recent decades publications of various sources have provided confirmation about the presence of the name 'Croatian' in two other Slovenian border areas: as a linguonym and ethnonym in Prekmurje, and only as a linguonym in Prlekija. Using comparative methods and drawing on the widest possible spectrum of sources, this discussion sheds light on the reasons for the appearance and disappearance of the name 'Croatian' in four Slovenian border areas. Its main conclusion is that the name 'Croatian' in the areas under discussion established itself as a transitional phenomenon substituting for the original name 'Slovenian', which was at the time replete with "prenational" significance and embraced by a good part of modern Croats as their own. The monography was recognized as an exceptional scientific achievement in 2012 by the Scientific council of ARRS.
	Objavljeno v	Založba ZRC, ZRC SAZU; 2012; 174 str.; A': 1; Avtorji / Authors: Golec Boris
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija
2.	COBISS ID	248791040 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Turjaška knjiga listin
		ANG The Turjak/Auersperg Book of Charters
	Opis	SLO Turjaški arhiv sodi med najbogatejše plemiške arhive na Slovenskem. Več stoletij so ga hranili na gradu Turjak, med drugo svetovno vojno pa so ga grofje Auerspergi odpeljali na skrivno lokacijo, kjer je ostal nedostopen dolga desetletja. Šele njegovo ponovno odkritje s strani dr. Miha Preinfalka v letu 2000 je arhiv znova približalo javnosti. Arhiv, ki vsebuje okoli 700 listin od 13. do 19. stoletja je neprecenljiv vir za slovensko in širšo srednjeevropsko zgodovino. Njegova sistematična obdelava in postopno izdajanje njegovih listin po načelih sodobne diplomatike s strani Mihe Preinfalka in Matjaža Bizjaka sta že prinesla nove ugotovitve glede slovenske srednjeveške zgodovine in dala nov zagon raziskovanju plemstva na Slovenskem v srednjem veku. Do sedaj sta izšli dve knjigi – prva je predstavila listine do leta 1400, druga pa dokumente 15. stoletja. Tretja knjiga, v kateri bodo objavljene novoveške listine, je v pripravi.
		The Turjak/Auersperg archives are among the richest castle archives in Slovenia. They were kept in the Turjak castle for centuries until WorldWar II, when the counts of Auersperg moved them to a secret location where they remained inaccessible to the public for long decades. It was only after being rediscovered by Preinfalk in 2000 that the archives finally became open to the public again. Containing about 700 charters from the 13th to the 19th century, the Turjak/Auersperg archives are an invaluable source for Slovenian and broader medieval history. Preinfalk's and Bizjak's systematic examination and gradual release of the charters in conformity with the principles of modern diplomatic shave already led to new findings with regard to Slovenian medieval history and gave a fresh impetus to Slovenian studies on medieval nobility. Two volumes have been published to date – the first presenting charters from up to 1400 and the second presenting documents of the 15th century. The third volume, which contains documents of the Modern Era, is in preparation.

		ANG	The Turjak/Auersperg archives are among the richest castle archives in Slovenia. They were kept in the Turjak castle for centuries until World War II, when the counts of Auersperg moved them to a secret location where they remained inaccessible to the public for long decades. It was only after being rediscovered by Preinfalk in 2000 that the archives finally became open to the public again. Containing about 700 charters from the 13th to the 19th century, the Turjak/Auersperg archives are an invaluable source for Slovenian and broader medieval history. Preinfalk's and Bizjak's systematic examination and gradual release of the charters in conformity with the principles of modern diplomatic science have already led to new findings with regard to Slovenian medieval history and gave a fresh impetus to Slovenian studies on medieval nobility. Two volumes have been published to date – the first presenting charters from up to 1400 and the second presenting documents of the 15th century. The third volume, which contains documents of the Modern Era, is in preparation.
	Objavljeno v		Založba ZRC; 2009; 664 str.; A': 1; Avtorji / Authors: Bizjak Matjaž, Preinfalk Miha
	Tipologija		2.01 Znanstvena monografija
3.	COBISS ID	270466560	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Plemiške rodbine na Slovenskem
		ANG	Noble Families in Slovenian Territory: 18th Century. Part 1, From Andrioli to Zorn
	Opis	SLO	Raziskovanje plemstva na Slovenskem je šele v zadnjih letih deležno intenzivnejšega raziskovalnega zanimanja. Ker je bila ta tematika vrsto let zapostavljena, so potrebne osnovne raziskave o tem, katere plemiške družine so pravzaprav živele v našem prostoru. Knjiga tako predstavlja 20 plemiških rodbin, ki so bile poplemenitene v 18. stoletju in so izvirale in/ali živele v današnjem slovenskem prostoru. Ker je bilo 18. stoletje obdobje velikega gospodarskega zagona, ki ga je podpirala merkantilistično naravnana država, je bilo posledično poplemenitenih veliko število posameznikov, ki so sledili državnim gospodarskim smernicam. Plemiški naziv so si tako pridobili manufakturisti, trgovci, poštni mojstri, pa tudi uradniki, saj je uradništvo prav v 18. stoletju postalo eden od temeljev monarhije. Obravnavane družine so v knjigi predstavljene z daljšim opisom, genealoškimi preglednicami in bogatim slikovnim gradivom, večina od njih pa je bila tokrat prvič deležna bolj poglobljene raziskave.
		ANG	The research of the noble families has gained an intensified research attention only in the last few years. Due to the fact that this topic had been neglected for many decades, the immediate need of the Slovenian historiography is to make basic research on the noble families that lived in the Slovenian territory. The books presents 20 noble families which gained nobility in the 18th century and originated and/or lived in the present Slovenian territory. The 18th century was the period of economic growth, which was supported by the mercantilist state and thus many individuals gained the status of nobility who followed the state economic guidelines. The status of nobility was thus gained by manufacturers, tradesmen, state officials – this group was becoming a pillar of the monarchy. The noble families depicted in the book are presented by the extended description, genealogical tables and rich photographic materials, most of them are presented to the Slovenian public for the first time.
	Objavljeno v		Viharnik; 2013; 285 str.; A': 1; Avtorji / Authors: Preinfalk Miha
	Tipologija		2.01 Znanstvena monografija
4.	COBISS ID	34836525	Vir: COBISS.SI

	Naslov	SLO	Ribič, kje zdaj tvoja barka plava?
		ANG	Die Bucht von Piran
	Opis	SLO	Knjiga je nemška izdaja razširjene, aktualizirane strukturno spremenjene in glede znanstvenega aparata dopolnjene slovenske izdaje Ribič, kje zdaj tvoja barka plava? iz 2007. Opisuje oblikovanje slovensko-hrvaške kopne meje in izpostavlja problematiko meje na morju. Osvetljuje okoliščine in težnje avstrijskih in italijanskih istrskih štetij prebivalstva od 1946 do jugoslovanskega 1945. Glede meje na morju se osredotoča na pravico do gospodarjenja – ribolova v Piranskem zalivu od prvih pisnih omemb do slovenske in hrvaške osamosvojitve. Na osnovi arhivskih virov in zakonov pojasnjuje zapleteno problematiko, ki jo rešuje arbitražno razsodišče.
		ANG	The book is a wider, actualised and structurally changed German edition of the Slovenian publication, with the adjusted and refreshed scientific apparatus. It deals with the problematic topic of the Slovenian – Croat land and maritime borderline. It sheds light on the circumstances and aspirations of Austrian and Italian censuses in Istria to the Yugoslav census of 1945. Regarding the maritime borderline it focuses on the right of management – fishing in the bay of Piran from the ancient written mentioning to the Slovenian and Croat independence in 1991. On the basis of archival sources it explains the difficult and complicated problematic which the arbitrary court is dealing with.
	Objavljeno v	Wieser; 2012; 264 str.; A': 1; Avtorji / Authors: Mihelič Darja	
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija	
5.	COBISS ID	269888512	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Valvasorjeva hiša v Krškem - napačna in prava
		ANG	Valvasor's house in Krško - the right or the wrong one
	Opis	SLO	Pisatelj Janez Mencinger je bil kakor glas vpijočega v puščavi, ko je v začetku 20. stoletja s kančkom ironije ugotavljal, da so Krčani po domiselnosti prekosili stare Grke. Mestno hiralnico so namreč brez vseh dokazov razglasili za zadnji dom Janeza Vajkarda Valvasorja (1641–1693) in kranjskemu polihistorju na njenem pročelju leta 1894 odkrili spominsko ploščo. Hiše se je prijelo ime Valvasorjeva in je kot takšna prišla v zavest številnih rodov. Komajda pa je Mencinger mogel slutiti, da v hiši, v kateri je nazadnje prebival in umrl Valvasor, živi prav on. Danes jo skupaj s sosednjo, z njo povezano stavbo poznamo z imenom Mencingerjeva hiša. V monografiji so na podlagi analize skopih virov iz domačih in tujih arhivov predstavljene zadnje ugotovitve o historiatu obeh stavb – prave in napačne Valvasorjeve hiše. Z veliko mero zanesljivosti je bilo mogoče odgovoriti tudi na vprašanje, zakaj se je pred poldrugim stoletjem pri razglasitvi Valvasorjeve hiše pripetila »usodna« napaka. Markantno renesančno stavbo so namreč v prvi polovici 19. stoletja imeli v lasti prapraneček Janeza Vajkarda Valvasorja in kratek čas celo polihistorjevi neposredni potomci.
		ANG	A couple of years ago the author ruled out the possibility that the Carniolan polymath Janez Vajkard Valvasor (1641–1693) died in the so-called Valvasor's house in Krško, on the front of which a commemorative plaque has been built-in since its unveiling in 1894. The author has managed to establish with a great deal of certainty that the polymath's last home was actually a house located some hundred metres from the wrongly identified one. The purpose of the monograph is to shed light on the history of both houses based on the available data and to clarify any possible dilemmas regarding which of the two houses is the right one. The study focuses mainly on the issue of two the so-called Valvasor's house during the polymath's lifetime and on the history of the house that was actually owned by Valvasor.

Objavljeno v	Založba ZRC, ZRC SAZU; 2013; 148 str.; A': 1; Avtorji / Authors: Golec Boris
Tipologija	2.01 Znanstvena monografija

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati programske skupine⁶

		Družbeno-ekonomski dosežek	
1.	COBISS ID		Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Prejemnica nagrade za mlade znanstvenike: nagrada Ervina Dolenca 2012
		ANG	Recipient of an award for young scientists: the 2012 Ervin Dolenc prize
	Opis	SLO	Leta 2012 je Neva Makuc prejela nagrado Ervina Dolenca, ki jo podeljuje Zveza zgodovinskih društev Slovenije, in sicer mladim zgodovinarjem, »ki prispevajo k promociji in osmišljanju znanstvene, družbene in kulturne vloge slovenskega zgodovinopisja«. V nagrajenem znanstvenem prvcu Historiografija in mentaliteta v novoveški Furlaniji in Goriški (Ljubljana 2011) je celovito predstavljena in analizirana izredno številna srednjeveška in novoveška historiografija beneške Furlanije in habsburške Goriške (avtorji, zvrsti, politično, gospodarsko in kulturno okolje itd.). Na osnovi tega se je preučilo novoveške najrazličnejše kolektive identitete (plemiška identiteta, italijanski patriotizem, stereotipno obravnavanje t.i. barbarskih ljudstev, jezikovna identiteta, teritorialna identiteta, domnevne 'etnične' koncepcije), odnos italijanskega višjega sloja (plemičev, notarjev, zdravnikov, klerikov itd.) do slovanskega prebivalstva ter poznavanje slovenske zgodovine in dežel vzhodno od Italije.
		ANG	In 2012 Neva Makuc received the Ervin Dolenc prize, awarded by the Association of Historical Societies of Slovenia to young historians "who contribute to the promotion and understanding of the intellectual, social and cultural role of Slovenian historiography. In the work awarded, Historiography and mentality in early modern period Friuli and Gorizia (Ljubljana 2011), an extensive medieval and modern era historiography of Venetian Friuli and Habsburg Gorizia is comprehensively presented and analyzed (authors, genres, political economic and cultural environment, etc.). Based on the sources, diverse modern era collective identities (aristocratic identity, Italian patriotism, stereotypical treatment of so-called barbarian peoples, linguistic identity, territorial identity, supposed "ethnic" conceptions), the attitude of the Italian upper class (nobles, notaries, doctors, clerics, etc.) to the Slavic population, and the knowledge of Slovenian history and the provinces as to Italy, were studied.
	Šifra	E.01	Domače nagrade
Objavljeno v	http://cobiss.izum.si/scripts/cobiss?command=DISPLAY&base=COBIB&RID=257520384		
Tipologija	2.01 Znanstvena monografija		
2.	COBISS ID	33284397	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Razumeti grad - vloga in pomen gradov v slovenski zgodovini
		ANG	Understanding Castles – the Role and Significance of Castles in Slovenian History
Opis	SLO	Novembra 2011 je Miha Preinfalk organiziral odmeven interdisciplinarni znanstveni simpozij o pomenu gradov v slovenskem prostoru. Na njegovo pobudo je 24 priznanih strokovnjakov različnih ved predstavilo vloge, ki so jih grajske stavbe odigrale skozi zgodovino. Izvirnost ideje je bila prav v njeni interdisciplinarnosti, saj se je pokazalo, da gradovi niso le domena humanistike in arhitekture, pač pa lahko skorajda vsaka veda prispeva svoj	

		delež k njihovemu preučevanju. O simpoziju so poročali številni mediji, spremljala pa ga je tudi razstava, ki je nastala v sodelovanju z Narodnim muzejem Slovenije. Opozarjanje na problematiko slovenske grajske dediščine se nadaljuje s serijo okroglih miz o usodi posameznih grajskih stavb. Do sedaj so bili v letu 2013 in 2014 izvedeni štiri takšni dogodki.
	ANG	In November 2011, Miha Preinfalk organised a momentous interdisciplinary symposium on the significance of castles in the Slovenian territory. On his initiative, twenty-four distinguished experts in various scientific disciplines presented the roles that castle buildings have played throughout history. The originality of the idea was precisely in its interdisciplinary, as it was demonstrated that castles belong not only to the domain of the humanities and architecture, but that nearly every scientific discipline can add its share to the studies of castles. The symposium was covered by numerous media and accompanied by an exhibition produced in collaboration with the Slovenian National Museum. The activity continues with a series of roundtables on the destinies of some castle buildings. So far four such events have taken place in 2013 and 2014.
	Šifra	B.01 Organizator znanstvenega srečanja
	Objavljeno v	2011; Avtorji / Authors: Preinfalk Miha
	Tipologija	3.12 Razstava
3.	COBISS ID	8221696 Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO Uredništvo Kronike, časopisa za slovensko krajevno zgodovino
		ANG Managing director of Kronika, Review for Slovenian Local History
	Opis	SLO Od leta 2005 Miha Preinfalk uspešno nadaljuje izdajanje Kronike, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, ki sicer izhaja že od leta 1953. Pod njegovim uredništvom vsako leto izdajo tematsko številko, ki pokriva posamezno regijo ali grad na Slovenskem. Te številke so deležne velikega zanimanja javnosti in medijev. V letu 2009 je npr. izšla številka z naslovom »Iz zgodovine gradu Tuštanj pri Moravčah«, v katerem je bil omenjeni grad prvič strokovno predstavljen javnosti, še posebej pomembno za nadaljnje raziskave plemstva pa je odkritje in ureditev tamkajšnjega grajskega arhiva.
		ANG From 2005 onwards, Miha Preinfalk has successfully continued to publish Kronika, časopis za slovensko lokalno zgodovino, which has been in circulation since 1953. Under his editorship, Kronika also produces each year a thematic issue covering an individual region or castle in Slovenia. These issues attract interest from the public and the media. 2009, for instance, saw the release of the issue titled "Iz zgodovine gradu Tuštanj pri Moravčah" [From the History of the Tuštanj Castle near Moravče], in which the public was given the first scholarly presentation of the said castle, while the discovery and arrangement of the castle archives have turned out to be of even greater importance for further research.
	Šifra	C.05 Uredništvo nacionalne revije
	Objavljeno v	http://kronika.zrc-sazu.si/uredniki.php http://kronika.zrc-sazu.si/uredniki.php
	Tipologija	2.25 Druge monografije in druga zaključena dela
4.	COBISS ID	34838317 Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO Gospodarska in družbena zgodovina med retrospektivo in perspektivo
		ANG Economic and social history between retrospective and prospective
		Znanstvena konferenca je bila namenjena problematiki nujno potrebnih, a zaradi raziskovalne in organizacijske zahtevnosti v sodobnem slovenskem zgodovinopisju deficitarno zastopanih raziskav gospodarske in družbene

Opis	SLO	zgodovine. Predstavila je retrospektivo sistematičnih raziskav z ekonomsko-socialno problematiko, ki so sledile smernicam, ki jih je sredi prejšnjega stoletja načrtala Slovenska akademija znanosti in umetnosti v sklopu programa Naravne in kulturne dediščine. Konferenca je bila bolj kot predstavljanju in opisovanju raziskovalnih spoznanj sodelujočih strokovnjakov namenjena, predvsem opisu njihovih raziskovalnih izkušenj, težav in problemov ter njihovim vizijam, načrtom in sugestijam za spodbuditev in oživitev raziskav in objav s področja gospodarske in družbene zgodovine.	
	ANG	The conference aimed to shed light on the topics of the Slovenian historiography that should already been researched, but remained deficient because of the complexity and organizational difficulties. The papers presented the retrospective of systematic researches on economic and social history, that followed the guidelines of the Slovenian academy of sciences and arts and its programme on natural and cultural heritage, which dates in the mid of the 20th century. The conference attempted to shed the light on different methodological approaches and experiences in dealing with social and economic history, the problems and difficulties as well as visions, plans and suggestions for the fostering and revive the researches and publications on the Slovenian economic and social history.	
Šifra	B.01 Organizator znanstvenega srečanja		
Objavljeno v	http://cobiss5.izum.si/scripts/cobiss?ukaz=DISP&id=1118370056142918&rec=1&sid=1		
Tipologija	2.31 Zbornik recenziranih znanstvenih prispevkov na mednarodni ali tuji konferenci		
5.	COBISS ID	37271085	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Slovensko spominjanje prve svetovne vojne	
	ANG	The Slovenian remembrance of World War One	
Opis	SLO	Vabljen predavanje na mednarodni znanstveni konferenci v Sarajevu ob stoti obletnici sarajevskega atentata je predstavilo genezo slovenskega spominjanja 1. svetovne vojne od 1918 do današnjih dni. Osrednja pozornost je bila usmerjena na obdobje 1918 - 1941 ter primerjalno z obdobjem 1945 - 1991 ter aktualnim slovenskim zgodovinjem 1. svetovne vojne.	
	ANG	The paper was presented at the international conference in Sarajevo in the occasion of the centenary of the Sarajevo assassination. The paper presented the genesis of the slovenian remembrance of the First World War and it focused on the period 1918 - 1941, on the other hand it also compared the period 1945 - 1991 and actual Slovenian remembrance and historization of the First World War.	
Šifra	B.04 Vabljen predavanje		
Objavljeno v	2014; Avtorji / Authors: Svobljšak Petra		
Tipologija	3.15 Prispevek na konferenci brez natisa		

8. Drugi pomembni rezultati programske skupine^Z

Članica programske skupine je bila predsednica in je podpredsednica Nacionalnega odbora za obeleževanje 100. letnic 1. svetovne vojne (2014 - 2018), ki ga je ustanovila vlada Republike Slovenije avgusta 2012, ter koordinira projekte in dogodke na državni ravni. Programska skupina je organizirala serijo polemičnih okroglih miz Gradovi na razpotju (<http://www.zrc-sazu.si/strani/gradovi-na-razpotju-ciklus-okroglih-miz#v>), s katerimi želi spodbuditi javni dialog med različnimi deležniki, ki upravljajo, imajo v lasti in se ukvarjajo z

grajsko dediščino na Slovenskem.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov programske skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti²

SLO

Programska skupina je s svojimi izvirnimi znanstvenimi rezultati pomembno prispevala k razvoju slovenske zgodovinske znanosti. Objave arhivskega gradiva pomenijo razmnožitev izvirnega rokopisnega unikata. Omogočajo lažjo dostopnost in hkratni študij pisnih preostankov preteklosti večjemu številu domačih in tujih raziskovalcev ter jim prihranjujejo zamudno delo z arhivskimi rokopisi. V zgodovino pisju predstavljajo objave zgodovinskih virov temelj vsakršnih širše zasnovanih raziskav. Edicija virov razrešuje kronologijo, identificira kraje in osebe ter skupaj s pomagali (kazala) bistveno olajšuje uporabo virov. S tem omogoča tudi primerjalne raziskave za širša območja ali/in časovna obdobja. Slovensko zgodovino pisje je z objavo turjaških listin pridobilo nepogrešljiv pripomoček za raziskovanje slovenske srednjeveške in novoveške zgodovine; obenem predstavlja priloga o pečatih pomemben heraldični priročnik in utrjuje pomen t.i. pomožnih, a za razvoj historiografske vede temeljnih zgodovinskih ved. Znanstvenokritične objave notarskih knjig iz 13. in 14. stoletja, ki so dragocena zvrst virov za preučevanje srednjeveške in novoveške zgodovine, ter slikajo gospodarsko in družbeno življenje mest in njihove okolice, upravo, sodstvo, vsakdanje življenje, populacijski razvoj, urbanistično podobo, kulturo in umetnost, predstavljajo temelj raziskavam strokovnjakov različnih strok. Sistematično raziskovanje historične topografije, ki je prineslo številne popravke tako v poimenovanju kot lokalizaciji. Predvsem pa je potrebno izpostaviti izdelavo spletne aplikacije, najprej v poskusni verziji, v nadaljevanju (še v teku) pa bo izpopolnjena spletna aplikacija, ki jo sodelavci programske skupine razvijajo skupaj s sodelavci Inštituta Jožef Stefan. Spletna aplikacija predstavlja izjemen pripomoček za nadaljnja raziskovanja slovenske zgodovine, olajšala je dostopnost do rezultatov večdesetletnega znanstvenega raziskovanja, ki je bilo v programskem delu nadgrajeno. Tako predstavljajo rezultati tudi metodološki prispevek k razvoju zgodovinske vede, obenem pa bo lahko vzorčen primer za podobne raziskave in aplikacije tudi za druge znanosti.

V tematskem pogledu so problematike, ki jih je obravnavala programska skupina, slovensko zgodovino pisje postavilo ob bok evropskemu ter tako omogočila primerjalne študije na evropski in širši ravni. V vsebinskem pogledu je tako program pomenil vzpostavitev ravnotežja med slovenskim in (zahodno)evropskim zgodovino pisjem na področju raziskovanja gospodarske, družbene, kulturne zgodovine in zgodovine vsakdanjega življenja. Programska skupina je sistematično razvijala naslednja področja, ki v slovenskem zgodovino pisju iz različnih razlogov in preferenc historiografije v preteklosti niso imela širše podpore vede ali personalne zastopanosti: genealogija in temeljne zgodovinske vede, zgodovina zdravstva in drugih državnih podsistemov, zgodovina diplomacije in 1. svetovne vojne. Poleg tega pa so tudi na področjih, ki so v slovenskem zgodovino pisju priznana kot temeljna, v tradicionalne metode raziskovanja bila uvedena inovativna branja preteklosti, uporaba raznovrstnih metodoloških pristopov, interdisciplinarni pristopi ter digitalizirano objavljanje rezultatov, kar je pomenilo sprotno seznanjanje znanstvene, pa tudi druge zainteresirane javnosti z izsledki znanstvenega raziskovanja a. Tako je programska skupina za številna področja zgodovino pisja postala referenčna raziskovalna točka. Mnoga znanstvena vprašanja je skupina aktualizirala, opozarjala strokovno javnost na pomen kulturne dediščine in njenega ohranjanja.

Celotno delo programske skupine je ciljalo k celostni obravnavi zastavljenih znanstvenih vprašanj, da bi v celoto poznavanja človeške zgodovine prispevali sveža spoznanja o slovenskem prostoru in narodnostni skupnosti ter vpetosti slovenskega prostora in preteklosti v širši evropski prostor.

ANG

The programme group has importantly contributed to the development of Slovenian historical science with original scientific results. Publishing archival material implies multiplication of unique specimens of original manuscripts. It ensures easy availability and study of written remnants of the past to a greater number of domestic and foreign researchers. An edition of sources solves the chronology, identifies places and people and, coupled with aids (indexes), significantly facilitates the use of sources. In this way, it also enables comparative research for broader areas or/and periods. By publishing the Turjak charters, Slovenian historiography has

obtained an indispensable aid to carry out research on Slovenian medieval and modern history. At the same time, the appendix on seals serves as an important heraldic manual and enhances the significance of the so-called auxiliary historical sciences that are nevertheless of vital importance for the development of the historiographical discipline. Critical editions of the Piran notary books of the 13th and 14th centuries, which are an invaluable genre of sources for the study of medieval and modern history by portraying the economic and social life of towns and their surroundings, administration, judicature, everyday life, demographic development, urban image, as well as culture and art provide the foundation for the research conducted by experts in various disciplines. Systematic research on historical topography has led to many corrections in both nomenclature and localisation. Special mention ought to be made of an online application that is currently being used as a trial version and that will eventually serve as a fully operational online application, developed by the programme group in collaboration with the Jožef Stefan Institute. The online application has already proved an outstanding aid for further research on Slovenian history by enhancing the availability of the results of a decades-long research, which has been upgraded in the programme work. Therefore, the results also represent a methodological contribution to the development of historical sciences. Thematically, the problems addressed by the programme group have put Slovenian historiography on a par with European historiography, thus enabling comparative studies on the European and broader level. In terms of content, the programme has struck a balance between Slovenian and (Western) European historiography in the research on economic, social, cultural history, and history of everyday life. The programme group has systematically developed the following areas that, for various reasons and preferences of historiography in the past, did not receive broad support from Slovenian historiography or personal representation: genealogy and basic historical sciences, the history of the health care system and other state subsystems, the history of diplomacy and the history of the First World War. In addition, it has also introduced innovative readings of the past, the use of different methodological and interdisciplinary approaches as well as digitised publishing of results in the areas acknowledged in Slovenian historiography as fundamental, thus enabling regular familiarisation of scholarly and other interested public with the findings of scientific research. Said achievements have made the programme group a reference research point for many areas of historiography. The group has actualised many research questions and raised the awareness in the professional public of the importance of cultural heritage and its preservation. The entire work of the programme group has aimed towards an integrated treatment of set scholarly questions to enrich the overall knowledge of human history with new knowledge on the Slovenian territory and national community, as well as the embeddedness of said territory and its past in the broader European area.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Raziskave slovenske preteklosti imajo v času, ki prisega na globalizacijo, izjemen družbeni in kulturni pomen: omogočajo vedenje o tem, kdo smo, zakaj smo to, kar smo, ohranjajo nacionalno zavest in zgodovinski spomin ter širijo spoznavanje sveta, v katerem živimo, in naše vloge v njem. Tako razumevanje omogoča, da se državljani in država Slovenija enakopravno in samozavestno vključujejo v svetovno družbo in kulturo.

Predlagani program je s svojim temeljnim poslanstvom promoviral slovensko državo, saj se je z njegovimi rezultati umestila ob stran tistim evropskim državam, ki so s podobnimi raziskavami že obogatile zakladnico svojih dosežkov. Raziskave so pokazale, da je Slovenija Evropa v malem, saj na njenem ozemlju srečujemo vse vrste zgodovinskih procesov in pojavov, ki so značilni za Evropo.

Rezultatom raziskave je zagotovljena tudi vključitev v izobraževalne procese vseh slovenskih univerz, saj je polovica sodelavcev programske skupine habilitiranih in predavajo tudi o vprašanih, za katera so bile programske raziskave dobrodošla dopolnitev, v mnogih primerih pa izrazita izboljšava obravnavanih učnih vsebin.

Za ekonomski razoj so historične raziskave pomembne v toliko, da se večkrat dotikajo zgodovine gospodarskih strok. S tem omogočajo razumevanje stopnje razvitosti določene stroke v državi in izogibanje ponavljanja napak iz preteklosti, oziroma opozarjajo na gospodarske tokove, ki so bile v slovenski preteklosti povsem samoumevni.

Z razstavami in ciklom polemičnih okroglih miz Gradovi na razpotju, ki so dostopni tudi na

svetovnem spletu, je programska skupina stopila v neposreden stik s širšo javnostjo ter jo osveščala o pomenu ohranjanja in varovanja premične in nepremične kulturne dediščine.

ANG

During the time when everything seems to be in pursuit of globalisation, the research on Slovenian past is of utmost social and cultural importance: it brings new knowledge on who we are and why, it preserves national consciousness and historical memory, as well as broadens the knowledge of the world in which we live and our roles in it. Such understanding enables the citizens and the state of Slovenia to equally and confidently participate in world society and culture.

With its fundamental mission and research results, the proposed programme has promoted the Slovenian state by placing it on a par with European countries that have already enriched the treasuries of their achievements with similar research. The research programme has shown Slovenia to be Europe in miniature, with its territory featuring all kinds of historical processes and phenomena that are characteristic of Europe.

The research results will be included in the education processes of all Slovenian universities, as half of the programme group members are habilitated and also give lectures on the questions in regard to which the programme research has served as a welcome addition – and in many cases a major improvement – to the teaching contents under discussion.

The economic development greatly benefits from the research in that the latter often touches upon the history of economic branches. In doing so, it facilitates the understanding of the level of development of a certain economic branch in the country and eliminates the possibility of repeating past mistakes or, in other words, points to economic flows that were once taken completely for granted.

With exhibitions and the cycle of round tables "Gradovi na razpotju" ["Castles at a Crossroads"], which are also available online, the programme group established a direct contact with the broader public, informing it of the importance of preserving and protecting tangible and intangible cultural heritage.

10. Zaključena mentorstva članov programske skupine pri vzgoji kadrov v obdobju 1.1.2009-31.12.2014¹¹

10.1. Diplome¹²

vrsta usposabljanja	število diplom
bolonjski program - I. stopnja	26
bolonjski program - II. stopnja	
univerzitetni (stari) program	11

10.2. Magisterij znanosti in doktorat znanosti¹³

Šifra raziskovalca	Ime in priimek	Mag.	Dr.	MR	
28439	Miha Seručnik	☐	☒	☒	
25644	Neva Makuc	☐	☒	☒	

Legenda:

Mag. - Znanstveni magisterij

Dr. - Doktorat znanosti

MR - mladi raziskovalec

11. Pretok mladih raziskovalcev – zaposlitev po zaključenem usposabljanju¹⁴

Šifra raziskovalca	Ime in priimek	Mag.	Dr.	Zaposlitev	
28439	Miha Seručnik	☐	☒	A - raziskovalni zavodi	

25644	Neva Makuc			A - raziskovalni zavodi
-------	------------	---	---	-------------------------

Legenda zaposlitev:

- A** - visokošolski in javni raziskovalni zavodi
- B** - gospodarstvo
- C** - javna uprava
- D** - družbene dejavnosti
- E** - tujina
- F** - drugo

12. Vključenost raziskovalcev iz podjetij in gostovanje raziskovalcev, podoktorandov ter študentov iz tujine, daljše od enega meseca, v obdobju 1.1.2009-31.12.2014

Šifra raziskovalca	Ime in priimek	Sodelovanje v programski skupini	Število mesecev	
		<input type="text" value=""/>		

Legenda sodelovanja v programski skupini:

- A** - raziskovalec/strokovnjak iz podjetja
- B** - uveljavljeni raziskovalec iz tujine
- C** - študent - doktorand iz tujine
- D** - podoktorand iz tujine

13. Vključevanje v raziskovalne programe Evropske unije in v druge mednarodne raziskovalne in razvojne programe ter drugo mednarodno sodelovanje v obdobju 1.1.2009-31.12.2014¹⁵

SLO

Programska skupina sodeluje s številnimi ustanovami v tujini, in sicer v nefomraliziranih oblikah in projektih.

1. Sodelovanje na projektu Freisinger Handschriften (Traditionsbücher, Kopialbücher, Urbare und Rechnungsbücher) pri Bayerische Landesbibliothek, München, vodja s strani programske skupine Matjaž Bizjak.

2. Université Pierre Mendès – Grenoble 2 in Laboratorio di Storia delle Alpi LabiSAIp, Mendrisio, Švica Association internationale pour l'histoire des Alpes. sodelovanje vodenje Darjenka Mihelič pri projektu/pripravi simpozija Naravni viri v Alpah. Socialna in okoljska vzdržnost srenjskih, individualnih in javnih oblik upravljanja / Natürliche Ressourcen im Alpenraum. Soziale und ökologische Nachhaltigkeit gemeinschaftlicher, individueller und öffentlicher Verwaltungsformen / Risorse naturali nelle Alpi. Sostenibilità sociale e ambientale delle forme di gestione comunitarie, individuali e Pubbliche / Les ressources naturelles dans les Alpes. Durabilité sociale et environnementale des formes de gestion communautaire, individuelle et publique / Natural Assets in the Alps. Social and environmental sustainability of community, individual and public forms of management. IX.

3. Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Universität Wien, Dunaj, Avstrija, večletno raziskovalno in publicistično sodelovanje Dušana Kosa.

<http://www.istria.it/istria> in mednarodnem znanstvenem odboru (Petra Svoltšak),

14. Vključenost v projekte za uporabnike, ki so v obdobju trajanja raziskovalnega programa (1.1.2009-31.12.2014) potekali izven financiranja ARRS¹⁶

SLO

1. Raziskava za del muzejske zbirke 18. stoletje na obeh straneh meje
Vodja: P. Svolfjšak.
V tržnem projektu (podizvajalec projekta *The Road of Mead and Gingerbread between Krško and Zagreb*, Operativni program IPA Slovenija-Hrvaška 2007–2013) je bila opravljena raziskava v Krškem in okolici. Na podlagi temeljnega arhivskega gradiva ter materialne dediščine je postavila temelj za postavitve muzejske zbirke o Krškem v 18. stoletju. Na podlagi zbranih in izbranih gradiv je bila postavljena in 30. marca 2012 odprta razstava *Dolgo razsvetljensko 18. stoletje* v prostorih Mestnega muzeja Krško.

2. Študija čezmejnih kulturnozgodovinskih povezav
Vodja: P. Svolfjšak.
Tržni projekt (podizvajalec projekta *Prebujena kulturna dediščina v Črnomlju*, Operativni program IPA Slovenija - Hrvaška 2007–2013) je bil usmerjen na večplastno in interdisciplinarno raziskavo zgodovinskih dejstev o zgodovinskih dogodkih in procesih na ozemlju današnje Bele krajine v luči čezmejnih kulturnozgodovinskih povezav. Cilj študije je bil preučiti zgodovinske relacije, definirati vpliv rodbine Erdődy in drugih vplivnih rodbin v preteklosti. Študija je predstavila stvarno in nestvarno kulturnozgodovinsko dediščino omenjene rodbine ter zgodovine 16. stoletja v regiji, pri čemer je bistven poudarek na čezmejnih odnosih in razmerjih. Raziskava je časovno segla od prazgodovine do konca 18. stoletja ter izluščila vsebinska izhodišča za postavitve razstav na treh lokacijah (Črnomelj, Metlika, Jastrebarsko) ter za postavitve skupne čezmejne kulturnozgodovinske poti.

15. Ocena tehnološke zrelosti rezultatov raziskovalnega programa in možnosti za njihovo implementacijo v praksi (točka ni namenjena raziskovalnim programom s področij humanističnih ved)¹⁷

SLO

--

16. Ocenite, ali bi doseženi rezultati v okviru programa lahko vodili do ustanovitve spin-off podjetja, kolikšen finančni vložek bi zahteval ta korak ter kakšno infrastrukturo in opremo bi potrebovali

možnost ustanovitve spin-off podjetja	☐ DA ☒ NE
potrebni finančni vložek	EUR
ocena potrebne infrastrukture in opreme ¹⁸	

17. Izjemni dosežek v letu 2014¹⁹

17.1. Izjemni znanstveni dosežek

--

17.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

--

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni;
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja in obdelavo teh podatkov za evidence ARRS;
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v papirnati obliki;
- so z vsebino poročila seznanjeni in se strinjajo vsi izvajalci raziskovalnega programa.

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
matične RO (JRO in/ali RO s
koncesijo):*

in

vodja raziskovalnega programa:

Znanstvenoraziskovalni center
Slovenske akademije znanosti in
umetnosti

Petra Svoltjšak

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana

12.3.2015

Oznaka poročila: ARRS-RPROG-ZP-2015/149

¹ Napišite povzetek raziskovalnega programa v slovenskem jeziku (največ 3.000 znakov vključno s presledki – približno pol strani, velikost pisave 11) in angleškem jeziku (največ 3.000 znakov vključno s presledki – približno pol strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, v katerem predstavite raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega programa in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. V primeru odobrenega povečanja obsega financiranja raziskovalnega programa v letu 2014 mora poročilo o realizaciji programa dela zajemati predložen program dela ob prijavi in predložen dopolnjen program dela v letu 2014. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁴ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa dela raziskovalnega programa, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega programa oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave programske skupine v zadnjem letu izvajanja raziskovalnega programa, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, navedite: "Ni bilo sprememb.". Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite znanstvene dosežke (največ pet), ki so nastali v okviru izvajanja raziskovalnega programa. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja programa vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'. [Nazaj](#)

⁶ Navedite družbeno-ekonomske dosežke (največ pet), ki so nastali v okviru izvajanja raziskovalnega programa. Družbeno-ekonomski dosežek iz obdobja izvajanja programa vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat programa ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁷ Navedite rezultate raziskovalnega programa iz obdobja izvajanja programa v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov vključno s presledki (približno 1/3 strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://www.sicris.si/> za posamezen program, ki je predmet poročanja. [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki (približno 2/3 strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov vključno s presledki (približno 2/3 strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

¹¹ Upoštevajo se le tiste diplome, magisteriji znanosti in doktorati znanosti (zaključene/i v obdobju 1.1.2009–31.12.2014), pri katerih so kot mentorji sodelovali člani programske skupine. [Nazaj](#)

¹² Vpišite število opravljenih diplom v času izvajanja raziskovalnega programa glede na vrsto usposabljanja. [Nazaj](#)

¹³ Vpišite šifro raziskovalca in/ali ime in priimek osebe, ki je v času izvajanja raziskovalnega programa pridobila naziv magister znanosti in/ali doktor znanosti ter označite doseženo izobrazbo. V primeru, da se je oseba usposabljala po programu Mladi raziskovalci, označite "MR". [Nazaj](#)

¹⁴ Za mlade raziskovalce, ki ste jih navedli v tabeli 11.2. točke (usposabljanje so uspešno zaključili v obdobju od 1.1.2009 do 31.12.2014), izberite oz. označite, kje so se zaposlili po zaključenem usposabljanju. [Nazaj](#)

¹⁵ Navedite naslove projektov in ime člana programske skupine, ki je bil vodja/koordinator navedenega projekta. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

¹⁶ Navedite naslove projektov, ki ne sodijo v okvir financiranja ARRS (npr: industrijski projekti, projekti za druge naročnike, državno upravo, občine idr.) in ime člana programske skupine, ki je bil vodja/koordinator navedenega projekta. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

¹⁷ Opišite možnosti za uporabo rezultatov v praksi. Opišite izdelke oziroma tehnologijo in potencialne trge oziroma tržne niše, v katere sodijo. Ocenite dodano vrednost izdelkov, katerih osnova je znanje, razvito v okviru programa oziroma dodano vrednost na zaposlenega, če jo je mogoče oceniti (npr. v primerih, ko je rezultat izboljšava obstoječih tehnologij oziroma izdelkov). Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

¹⁸ Največ 1.000 znakov vključno s presledki (približno 1/6 strani, velikost pisave 11) [Nazaj](#)

¹⁹ Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega programa v letu 2014 (največ 1000 znakov, vključno s presledki, velikost pisave 11). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot priponko/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROG-ZP/2015 v1.00b

CB-F2-FF-47-F1-F0-76-46-3D-EF-DB-51-F8-54-A4-AE-E2-C1-F0-32